

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) ซึ่งเป็น การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาในสภาพการณ์ปัจจุบัน ของการเรียนการสอน ศิลปะภาคปฏิบัติสาขาทัศนศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในลักษณะของการศึกษา สำรวจ (Survey study) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

การกำหนดกลุ่มประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ผล

การกำหนดกลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนศิลปะภาคปฏิบัติ สาขาทัศนศิลป์ และนักศึกษาสาขาทัศนศิลป์ ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งผู้วิจัยได้ เลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ มีการเรียนการสอนทางด้านทัศนศิลป์ ในปัจจุบันนั้นมีอยู่ 2 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร และมหาวิทยาลัยรังสิต ทั้งนี้ผู้วิจัยสามารถเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองได้ โดยสามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างได้ตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามสถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษา	จำนวนประชากร		
	อาจารย์	นักศึกษา	รวม
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	5	60	65
มหาวิทยาลัยรังสิต	10	60	70
รวม	15	120	135

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับอาจารย์ผู้สอนศิลปะภาคปฏิบัติ ในสาขาทัศนศิลป์ จำนวน 15 ชุด และชุดที่ 2 สำหรับ นักศึกษาสาขาทัศนศิลป์ จำนวน 120 ชุด รวมแบบสอบถามทั้งหมด 135 ชุด แบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับอาจารย์ และชุดที่ 2 สำหรับนักศึกษา และแบบสังเกตสภาพการเรียนรู้การสอนศิลปะภาคปฏิบัติ ภายในห้องปฏิบัติงาน ตามรายการพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักการสอนศิลปะภาคปฏิบัติของอาจารย์ และการเรียนรู้ทางด้านศิลปะภาคปฏิบัติของนักศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังกล่าวจำแนกในรายละเอียดได้ ดังนี้

ลักษณะของเครื่องมือ

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ

แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับอาจารย์ผู้สอนศิลปะภาคปฏิบัติ ในสาขาทัศนศิลป์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ประกอบด้วยคำถาม ดังนี้ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สาขาที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์การสอนศิลปะภาคปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษา

ตำแหน่งทางวิชาการ กลุ่มวิชาที่ทำการสอนในภาคการศึกษาปัจจุบัน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับศิลปะ มีจำนวนคำถามทั้งหมด 15 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ สาขาทัศนศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 73 ข้อ จำแนกตามขอบเขตของความคิดเห็นที่ศึกษา ดังนี้

1. ด้านสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ
จำแนกเป็น 5 ด้าน คือ

1.1	ด้านการวางแผนการสอน	จำนวน	10	ข้อ
1.2	ด้านการดำเนินการสอน	จำนวน	11	ข้อ
1.3	ด้านวิธีการสอน	จำนวน	10	ข้อ
1.4	ด้านสื่อการสอน	จำนวน	9	ข้อ
1.5	ด้านการวัดและการประเมินผล	จำนวน	14	ข้อ

2. ด้านสภาพแวดล้อมทางการสอน จำแนกเป็น 2 ด้าน คือ

2.1	สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	จำนวน	11	ข้อ
2.2	สภาพแวดล้อมทางสังคม	จำนวน	8	ข้อ

แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับนักศึกษา สาขาทัศนศิลป์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ประกอบด้วยคำถาม ดังนี้ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา กลุ่มวิชาที่มีความถนัด เหตุผลที่เลือกเรียนในสาขาทัศนศิลป์ และเหตุผลที่เลือกเรียนในสถาบันนั้น ๆ มีจำนวนคำถามทั้งหมด 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการเรียนศิลปะภาคปฏิบัติ สาขาทัศนศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 56 ข้อ จำแนกตามขอบเขตของความคิดเห็นที่ศึกษา ดังนี้

1. ด้านสภาพและปัญหาการเรียนศิลปะภาคปฏิบัติ จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ

1.1	ความรู้ความเข้าใจทางศิลปะ	จำนวน	13	ข้อ
1.2	ลักษณะนิสัยของการเรียนศิลปะ	จำนวน	11	ข้อ

1.3 กระบวนการทำงานศิลปะ จำนวน 12 ข้อ

2. ด้านสภาพแวดล้อมทางการสอน จำแนกเป็น 2 ด้าน คือ

2.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ จำนวน 11 ข้อ

2.2 สภาพแวดล้อมทางสังคม จำนวน 9 ข้อ

แบบสอบถาม ทั้ง 2 ชุด แบ่งการตอบออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านซ้ายมือ เป็นการตอบเรื่องสภาพความเป็นจริงตามข้อความที่ระบุให้ โดยตอบเป็นระดับของความตรงตามสภาพความเป็นจริง ส่วนทางด้านขวามือเป็นการตอบเรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นตามข้อความที่ระบุให้ตอบเป็นระดับของปัญหา การตอบทั้ง 2 ด้านเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยมีเกณฑ์ให้ผู้ตอบได้พิจารณา ดังนี้

ระดับคะแนน	สภาพ	ปัญหา
คะแนน 5	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด	เป็นปัญหามากที่สุด
คะแนน 4	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงมาก	เป็นปัญหามาก
คะแนน 3	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงปานกลาง	เป็นปัญหาปานกลาง
คะแนน 2	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงน้อย	เป็นปัญหาน้อย
คะแนน 1	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงน้อยที่สุด	เป็นปัญหาน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structure interview) ซึ่งมีกรอบแนวคำถามเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย แต่ผู้วิจัยสามารถดัดแปลงข้อคำถามโดยให้คงความหมายเดิม และถามข้อไหนก่อน หรือหลังได้ตามสถานการณ์ เพื่อให้คำถามเป็นเรื่องเดียวกัน รวมทั้งยังสามารถตั้งคำถามข้อใหม่เพิ่มเติม ซึ่งข้อคำถามใหม่นั้น จะเพิ่มเติมขึ้นในภายหลังจากเก็บข้อมูลเบื้องต้นจากแบบสอบถามแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลในแนวคิดที่ละเอียดยิ่งขึ้น ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ

แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนศิลปะภาคปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วยคำถาม ดังนี้ ชื่อ นามสกุล อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานศิลปะ และประสบการณ์ด้านการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ มีข้อคำถามทั้งหมด 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการจัดกิจกรรมการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ ด้านการวางแผนการสอน การดำเนินการสอน วิธีการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล และสภาพและปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมทางสังคม มีข้อคำถามทั้งหมด 4 ข้อ

แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์นักศึกษา สาขาทัศนศิลป์
แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วยคำถาม ดังนี้ ชื่อ นามสกุล อายุ วุฒิการศึกษา ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา กลุ่มวิชาที่มีความถนัดมากที่สุด เหตุผลที่เลือกเรียนในสาขาทัศนศิลป์ และเหตุผลที่เลือกเรียนในสถาบันแห่งนี้ มีข้อคำถามทั้งหมด 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการเรียนศิลปะภาคปฏิบัติ ในสาขาทัศนศิลป์ ด้านความรู้ความเข้าใจทางศิลปะ ลักษณะนิสัยของการเรียนศิลปะ กระบวนการทำงานศิลปะและสภาพแวดล้อมทางการเรียนศิลปะ และสภาพและปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมทางสังคม มีข้อคำถามทั้งหมด 4 ข้อ

3. **แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation)** เป็นแบบการกำหนดรายการตรวจสอบ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตด้วยตัวเอง ประกอบด้วย รายการพฤติกรรมด้านการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา และสภาพแวดล้อมภายในห้องปฏิบัติงานศิลปะ ที่ปรากฏขึ้นตามสภาพความเป็นจริง จำนวน 50 ข้อ โดยการกำหนดเป็นรายการต่าง ๆ แล้วตรวจสอบดูว่าหัวข้อนั้นมีรายการตามที่กำหนดหรือไม่ ถ้ามีหรือไม่ให้ขีดเครื่องหมายถูกลงในช่องว่าง มี หรือ ไม่มี ตามรายการที่กำหนดไว้ (ระวีวรรณ ชินะตระกูล , 2538)

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ รายงานหรือเอกสารประกอบการสัมมนาทางด้านศิลปะในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งการสัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษาอย่างไม่เป็นทางการเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใช้เป็นแนวทางในการวิจัย และดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย
2. นำโครงร่างเครื่องมือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตที่สร้างเสร็จแล้วไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจแก้ไขด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้ชัดเจนและเข้าใจยิ่งขึ้น
3. นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พร้อมทั้งเขียนคำแนะนำเพื่อการปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง
5. นำแบบสอบถามทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิจิตรศิลป์ แผนกจิตรกรรมสากล สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง จำนวน 20 คน และอาจารย์ผู้สอนศิลปะภาคปฏิบัติ ในคณะศิลปกรรม มหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 8 คน
6. นำผลการทดลองใช้ เฉพาะตอนที่ 2 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบราค(อ้างถึงใน ระวีวรรณ ชินะตระกูล , 2538) ซึ่งเป็นสูตรสำหรับหาค่าสัมประสิทธิ์ ของความเชื่อมั่นของข้อสอบที่ให้คะแนนรวมเป็นรายข้อ ได้แก่ แบบวัดทัศนคติ และแบบสอบถามชนิดประเมินค่า (Rating scale) ตามสูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left[\frac{1 - S_i^2}{S_x^2} \right]$$

S_s^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_x^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ตอบ แบบสอบถามทั้งหมด
n	=	จำนวนข้อทั้งหมดในแบบสอบถาม

เมื่อแทนค่าสูตรแล้วได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามชุดที่ 1 ด้านสภาพความเป็นจริง เท่ากับ 0.93 ส่วนด้านปัญหาเท่ากับ 0.97 ในแบบสอบถามชุดที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้านสภาพความเป็นจริง เท่ากับ 0.92 ส่วนด้านปัญหาเท่ากับ 0.93 จากผลการคำนวณดังกล่าว อาจสรุปได้ว่าแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด อยู่ในเกณฑ์ที่มีค่าความเชื่อมั่นสูง จัดเป็นแบบสอบถาม ที่มีประสิทธิภาพมากพอที่จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ได้

7. นำแบบสังเกตมาทดลองใช้ สังเกตสภาพการเรียนการสอนขณะที่กำลังมีการเรียนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ ในห้องปฏิบัติงานของสถาบันที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งการสังเกตของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยจะเป็นอิสระต่อกัน โดยสังเกตตามรายการพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ว่ามีการปฏิบัติพฤติกรรมนั้น ๆ หรือไม่มีการปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเลย ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะทำการสังเกตพร้อมกัน โดยจะสังเกต 2 ครั้งต่อ 1 ห้องปฏิบัติงาน จำนวน 3 ห้องปฏิบัติงาน ได้แก่ ห้องปฏิบัติงานวิชาวาดเส้น ห้องปฏิบัติงานวิชาของค์ประกอบศิลป์ และห้องปฏิบัติงานวิชาการเขียนภาพสีน้ำ ใช้เวลาในการสังเกตครั้งละ 2 ชั่วโมง รวมการสังเกตทั้งสิ้น 6 ครั้ง ใช้เวลาในการสังเกต 12 ชั่วโมง เมื่อได้ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรม นำข้อมูลทั้งจากของผู้วิจัยเองและผู้ช่วยวิจัย มาเปรียบเทียบกันถ้าพบว่ามีข้อที่มีคำตอบตรงกัน 4 ใน 6 ของจำนวนครั้ง จึงจัดว่าเป็นข้อที่ใช้เป็นแบบสังเกตได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ขอให้บัณฑิตวิทยาลัยออกหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย ถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยกรุงเทพ และมหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลในสถาบันการศึกษาทั้ง 2 แห่ง

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2541 - กุมภาพันธ์ 2542 โดยนำหนังสือเสนอต่อผู้บริหารเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย

ตามลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นลำดับแรก เพื่อเป็นการสำรวจความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ ของอาจารย์ และนักศึกษาในสาขาทัศนศิลป์ โดยแจกแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ จำนวน 15 ชุด ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 15 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และแจกแบบสอบถามสำหรับนักศึกษาศาสาทัศนศิลป์ จำนวน 120 ชุด ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 116 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.6

2.2 เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เป็นขั้นตอนต่อไป โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลากรายชื่อของอาจารย์และนักศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอนศิลปะภาคปฏิบัติ จำนวน 12 คน และกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาศาสนาบันละ 20 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์ จำนวน 52 คน และดำเนินการนัดหมายเวลาเพื่อขอสัมภาษณ์ก่อนล่วงหน้า และบันทึกเทปการสัมภาษณ์

2.3 แบบสังเกต ผู้วิจัยได้ไปสังเกตสภาพการเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการศิลปะของทั้ง 2 สถาบัน ๆ ละ 2 ชั้นปี ชั้นปีละ 1 รายวิชา ทำการสังเกตซ้ำกัน ชั้นปีละ 2 ครั้ง ตามวันและเวลา ดังนี้

ตารางที่ 3 รายวิชาและช่วงเวลาที่ทำกรสังเกต

มหาวิทยาลัย	ชั้นปีที่	วิชา	ครั้งที่	วัน เดือน ปี
กรุงเทพ	1	การออกแบบ 3 มิติ	1	21 ม.ค.42
กรุงเทพ	1	การออกแบบ 3 มิติ	2	11 ก.พ.42
กรุงเทพ	2	วาดเส้นสร้างสรรค์ 1	1	23 ม.ค.42
กรุงเทพ	2	วาดเส้นสร้างสรรค์ 1	2	6 ก.พ.42
รังสิต	3	องค์ประกอบศิลป์ 4	1	20 ม.ค.42
รังสิต	3	องค์ประกอบศิลป์ 4	2	4 ก.พ.42
รังสิต	4	สัมมนาทัศนศิลป์ 2	1	21 ม.ค.42
รังสิต	4	สัมมนาทัศนศิลป์ 2	2	19 ก.พ.42

ในขณะที่ทำการสังเกตหรือหลังการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการซักถามอาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการสังเกต

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการเรียนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ สาขาทัศนศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะของเครื่องมือ ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเรียนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ ในด้านต่าง ๆ โดยการหาค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D.) ซึ่งมีคะแนน 5 ค่าระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน	สภาพ	ปัญหา
คะแนน 5	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด	เป็นปัญหามากที่สุด
คะแนน 4	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงมาก	เป็นปัญหามาก
คะแนน 3	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงปานกลาง	เป็นปัญหปานกลาง
คะแนน 2	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงน้อย	เป็นปัญหาน้อย
คะแนน 1	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงน้อยที่สุด	เป็นปัญหาน้อยที่สุด

เมื่อได้คะแนนแล้ว ผู้วิจัยนำคะแนนดังกล่าวไปหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมายตามคะแนนที่กำหนด โดยแปลความหมายทางด้านสภาพความเป็นจริง ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงน้อยที่สุด

และแปลความหมายทางด้านปัญหา ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นปัญหา มากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นปัญหา มาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นปัญหา ปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นปัญหา น้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นปัญหา น้อยที่สุด

ข้อมูลทางสถิติที่ได้ ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง โดยจำแนกออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1.1 สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยประมวลข้อมูลเป็นหมวดหมู่ หาค่าความถี่และคำนวณเป็นค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

1.2 สภาพและปัญหาการสอนศิลปะภาคปฏิบัติของอาจารย์ สาขาทัศนศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ใน 7 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยประมวลข้อมูลเป็นหมวดหมู่ คำนวณเป็นคะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

1.3 สภาพและปัญหาการเรียนศิลปะภาคปฏิบัติ ของนักศึกษาสาขาทัศนศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ใน 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจทางศิลปะ ด้านลักษณะนิสัยของการเรียนศิลปะ ด้านกระบวนการทำงานศิลปะ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยประมวลข้อมูลเป็นหมวดหมู่ คำนวณเป็นคะแนนเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

2.1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูล โดยประมวลข้อมูล เป็นหมวดหมู่ หาค่าความถี่และคำนวณเป็นค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบ ความเรียง

2.2 สภาพของการสอนศิลปะภาคปฏิบัติของอาจารย์ สาขาทัศนศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ใน 7 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม วิเคราะห์โดยคำนวณเป็นค่าร้อยละ และสรุปเป็นสาระสำคัญในแต่ละด้าน แล้วนำเสนอในรูปของความเรียง

2.3 ปัญหาของการสอนศิลปะภาคปฏิบัติของอาจารย์ สาขาทัศนศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ใน 7 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม วิเคราะห์โดยคำนวณเป็นค่าร้อยละ และสรุปเป็นสาระสำคัญในแต่ละด้าน แล้วนำเสนอในรูปของความเรียง

2.4 สภาพทางการเรียนศิลปะภาคปฏิบัติ ของนักศึกษาสาขา ทัศนศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ใน 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจทาง ศิลปะ ด้านลักษณะนิสัยของการเรียนศิลปะด้านกระบวนการทำงานศิลปะ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม วิเคราะห์โดยคำนวณเป็นค่าร้อยละ และสรุปเป็นสาระสำคัญในแต่ละด้าน แล้วนำเสนอในรูปของความเรียง

2.5 ปัญหาทางการเรียนศิลปะภาคปฏิบัติ ของนักศึกษาสาขา ทัศนศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ใน 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจทาง ศิลปะ ด้านลักษณะนิสัยของการเรียนศิลปะด้านกระบวนการทำงานศิลปะ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม วิเคราะห์โดยคำนวณเป็นค่าร้อยละ และสรุปเป็นสาระสำคัญในแต่ละด้าน แล้วนำเสนอในรูปของความเรียง

3. ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตสภาพและปัญหาของการเรียนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ สาขาทัศนศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน วิเคราะห์โดยสรุปเป็นสาระสำคัญในแต่ละด้าน แล้วนำเสนอในรูปแบบของความเรียง